

MARCZIUS TIZENÖTÖDIKE.

Péntek

187. szám.

Pest, october 20. 1848.

Nem kell táblabíró politika.

A Marczius Tizenötödike politikai hirlap october—decemberi évnegyedre előfizetheti helyben egyedül a Kiadónál, 2 ft. 30 kr. postán mindennap borítékba küldve 3 frt. 30 kr.

Egy hónapos előfizetést csak helyben egyedül a Kiadónál s a hónap első napjától számítva 1 forintjával fogadunk el.

Hirdetések egy háromszor hasábozott sorért, vagy ennek helyéért 2 kr. pp. fizettek.

Pest oct. 20.

Ma délig annyira ujság nélkül volt a főváros, hogy a hirlapírók nem tettek egyebet, mint rágták a tollat.

Jó étvágy kívánatul azonban, déli 12 órára gyűlés hirdettetvén, hallottunk holmi egyet mást.

Először is mindjárt egy csiklandós dolgot.

Görgei ezredes seregünk jobb szárnyának vezére Austriában a Duna jobb partján táborozva, a múlt éjjel azt veszi észre, hogy feléje egy pár ezerre menő osztrák csapat nehéz lovasság közeledik.

Uczu, hajrá!... megtámadja őket, és szerencsésen szétveri.

Pompás dolog. Ilyen ember kell nekünk. Manó vigye el azokat, kik még most is diplomatiszálanak, választmányoznak, deputatióznak.

A tudósítás csak annyit mond, s többet semmit. Nem tudni, történt-e azalatt más valami is, mert eddig még az osztrák hadsereg diplomatische nem tartatott ellenségnek.

Jellacsich már túl van Bécsen, s hozzá csak Auersperg seregein keresztül lehet férni.

Seregeinkben a reorganisatio szerencsés sikerrel meg van kezdve.

A rendes sorkatonaság egymásután kapja a nemzeti zászlót, és színeket. A tisztek közül többen elhagyták a tábor, vagy nyugalomba tétettek.

Mind a mellett sok még a teendő. Még van egy pár kemény csomó. De midőn e sorokat írjuk, Kossuth aligha ott nincs már a táborban, s ő ott olly mindenható lesz, mint volt a parlamentben. —

Azok, kik a táborból jönnek, nem győzik eléggé magasztalni azon lelkesedettséget, melly ott minden embert keresztül hat.

A sok vidéki színész, debreczeni, pataki diák, kik a honvédek közé álltak, a sorokba jó kedvet vittek, daczára a kedvezőtlen időjárásnak vigság és elmésség és mulatság uralkodik mindenfelé.

A zempléni bataillonba vagy tizenhét jóra való deák, a pataki collegium kantusából vette be magát. Ezek a zászlóaljzat mindenféle magyar nőtátra betaníták.

Szemtanuk szerént valami lélek emelő jelenet, midőn így egy egész bataillon rá kezd énekelni.

Régen elszoktunk mi már a valódi magyar nemzeti látványoktól. Századok óta nem mutathatunk mi fel bár mi csekélyet és mi nemzeti önállóságunkra mutathatna. — Itt van végre egy dicsőségesen lelkesedett hadseregünk.

Egy rögtönözött hadsereg, melly azon perczben, midőn az ellenség betört az országba nem is létezett, és Székesfehérvár körül a dolyfős és elbizott ellenséget megverte, s kiüzte az országból Bécs alá s ott egy maradványa a futó seregnek csak úgy menekülhetett meg, hogy Auersperg general háta megé bujdoklott.

A fővárost a veres sujtásu egyen ruhás tisztek egészen ellepik, a színházban minden harmadik ember hadnagy.

Mit mondjunk az égből hullott tüzérségünkre?

Sergeink előtt ha az ujjabb küldemények megérkeznek, hatvan ágyu hirdetendi a világnak, hogy Európában egy új független hatalom támadt fel. —

És a mi még ennél is inkább örvendezteti a hazafi lelkét, már e rövid idő alatt tüntek fel többen, kikből a legjelesb hadvezérek válhatandnak, ott van Vetter alezredes Görgei és Perczel ezredesek, Kis Ernő tábornok, s több mások, kiknek eddig még csak az alkalom hiányzott magokat kitüntetni.

Igen népszerű név a táborban még Mack tüzér kapitány, azon férfi, kinak a nemzet egyedül köszönheti, hogy tüzérségünk van. Batthyánira el lehet mondani, hogy az egész tüzérség csak rá volt erőszakolva, az ő ministeriuma alatt a magyar tüzérek egymásután történt a sok elkedvetlenítő rendelkezés.

És ime most e tüzérség nemzetünk egyik első rangu kincse.

Meg vagyunk győződve, hogy Mack kapitány egy ujjabb ütközet után őrnagynak fogja magát érdemesíteni.

Perczel Móríc Letenye táján Nugent sergét megtámadta s erős helyéből kiverte. Az ellenség

át vonult a Morva folyamon. Perczel utána s az ellenségtől 700 embert elfogott.

Nugent félre vonta magát, csapatjaink pedig elhatottak a Drávaig.

Mindezek a mai ülésben az ujság hallásra összehívott képviselőknek hivatalosan az elnöktől bejelentettek.

Tudomásunkra esett, hogy Majthényi komáromi várparancsnok generállá neveztetett ki. —

Pest oct. 20.

Erdélyben folyvást, s mind inkább kutyásodnak az állapotok.

Kövár vidéken már egy megyei tiszt sincsen, minden falu Urbán Naszódí parancsnoknak hódol.

Csudálatos. Az oláh nép, melly eddig minden nemzetet eltört, csak a németet, s különösen a katonaságot gyűlölte, most ezekkel szövetkezik az alkotmányosságot képviselő, s a szabadságot mindenki vel megosztó magyar nemzet ellen.

Csudálatos az oláh kompaniában a nyámczokkal! — Roppant tortuosításokon kellett e nép lelkének keresztül menni, hogy egy illy extrémításra vetemedjék.

Teleki Sándor kövár vidéki főispán sietve jött Pestre elbeszélni a kormánynak minő veszedelem van ottan.

És reméljük, hogy a mostani kormány több belátással fog birni, mint az előbbeni, mellynek optimismusából keletkeztek mind azon keserű gyümölcsök, mellyeket most nyeldesnünk kell.

Akkor sem hitték, hogy baj van Horvátországban. Tréfának vettek mindent. Azt hitték, az egész világ ollyan táblabíró faj, mint mi vagyunk, hogy a légynek sem ártunk.

A journalistika az unio kimondása óta zajong Erdély miatt.

És mégis mind eddig ott semmi sem történt, egy grand seigneur comissarius kinevezésén kívül, ki ott excellentiáztatja magát, és temérdek papiroost felprédál, de mellette fél szemmel nézi, hogy az egész ország lázadásban sülyedt.

Horvátországot megvertük.

Itt lesz nem sokára a másik vendée: Erdélyország, melly Galliczia felé fogja magát kapcsolatba tenni a guillotín alól megszökött dynastiával. —

A mennyire értesülve vagyunk a Kövár vidéki magyar pártnak ezek kívánságai:

Kormánybiztosnak neveztessek ki Eötvös Mihály, ki a szatmári nemzetörséggel a veszély pillanatában érkezett az oláh faluk közé.

Adjon a kormány négy ágyút, s egy pár tü-zért, kik aztán ottan fognának másokat betanítani.

Adjon a kormány ezer darab fegyvert, mer egy pár hét mulva tizezer sem lesz elég.

A szatmári nemzetörség azon részét, melly kövárban működik, fizesse a status, mint rendes hadi operatiót tevő testületet, mert ez a megyérc nézve elviselhetlen teher kezd lenni.

Azt mondják Teleki Sándor e kívánatokhoz kötötte állását.

És igazsága van. Ő tudja leg jobban millyen nagy a baj, s minő eszközökkel képes azt legyöz-ni. Ha a kívánt eszközök neki meg nem adatnak, a felelősséget nem vállalhatja magára. Vegye át a kormányt egy olyan genie, ki az oláhokat vil-lámlással, menyörgéssel, s nap fogyatkozás csi-nálásával reméli compesealhatni.

Szegény nép... mellyre a szabadságot és jó lélet fegyverrel kell rá tukmálni.

De miként fordul el a becsületet érező kebel azon nyomoruaktól, kik e népet hitvány zsoldért így a gaszág prédájává teszik.

Pest. oct. 19.

Több levél van kezünknel a királyhágón túli földről. Egyhangúlag, két tényről bizonyítanak e levelek.

Hogy a hajdani Erdélyben valóban kutyául állanak a dolgok.

És hogy az ottani emberek egyről egyig elvesztették fejüket, gondolkozó tehetségüket, tán akarat erejüket is.

Az olvasó ha meggondolja, hogy egész Magyarországnek egy ötödét tevő földről van szó, meg fogja bocsátani, ha egy hasábot szentelünk e föld legközelebbi multjának, s legközelebbi teendők előadására.

Mihelyt az uniót kimondá, Erdély utolsó rendeinek lelkesedése, sőt már az eszme megpendülésével, elkezdődtek a reactio részéről a leggyalázatosabb bujtogatások, a szászok és oláhok között. Ezek csak hamar egyenesen nemzetiségünk elleni irányzatúvá váltak. Az időben, midőn a pokoli reactio ocsmány művei még ujdonság valának, sokszor szóltak a pesti lapok e bujtogatásokról s most azokra visszatérni időnk s kedvünk nincs. Rövideden megmondjuk az eredményt.

Egész Erdély egy kegyetlen oláh lázadás vér napjának előestéjén áll. Tán mire e sorok sajtó alatt izzadnak, fizzaid vérében az ottani alsóbb és felsőbb aristocrazia.

De — szinte azt mondók: de megérdemli. Nem mondtunk volna valami nagyon csodálatost.

Soha a nap alatt gyávább nép nem élt, mint az erdélyi aristocrazia martius óta.

Az oláhok, ugyszólva, permanens gyűlést tartanak Balászfalván, hova a nép capacitálódni megyen, s a bujtogatás maszlagától megrészegülve tér haza. Ez Erdély szívében történik.

Alvidékein Orlát, oláh-katonai helység, visel hasonló szerepet.

Fenn, az észak-keleti részek Mekkája, részint Monor, részint Naszód. Itt tartja székét Jellacsich aimable-miniatur-je Urbán. Ide gyűlnek az egész országból (megszoktuk országnak mondani Erdélyt) nemcsak az oláh helységek lakói, hanem számtalan magyar, és Tordamegye felső részébeni szász faluk népe is seregestől. Mit csinál itt velök Urbán, ez még a regényes oláh-szász-osztrák complot mysteriumai közé tartozik. Mondják, mint bizonyost, hogy itt kemény esküt tesznek le az austriai ház és a sárga-fekete zászlók hűségére a népek ezrei.

De mivel ide különböző szőrü bőrű emberek gyülekeznek, az egyes tactica emberei különböző nyelven is beszélnek velök. A volt alsó nemességnek menyre földre esküsznek, hogy az urbériségek visszaállítatnak, ha esküszik az Urbán zászló alá. Az oláhságot a magyarok kiirtásával s minden magyar birtok felosztásával és egy dák-birodalom mennyei örömeivel kecsgegtetik. Végre a volt urbéres osztály magyarajku részét vagy egyszerűen a nadragosok kiirtásával, vagy csak általában a fenyegetett, de általok megmentendő császár magas kegyelmével biztatják.

Azon közben az aristocriát megszállván a páni félelem, asszonyokhoz sem illő mértékben, sirnak összedugott kezekkel. A boldogemlékezetű ministerium, egy hozzá illő biztost küldött Vaiban, ki holnapok alatt semmit tenni nem tudott. Ujában ismét kormánybiztosoktól hemzseg Erdély, kik semmi egyéb eredményt, egy Urbánnak pénz segítséget vivő pénztárnok elfogatásánál felmutatni nem tudnak. Na, közelebbről vagy hét minorum gentium bujtogatót felakasztának. De aztán ott vannak a Veér Farkas féle dézsi gyávaság historiák, ott van az erdélyi aristocriák nem szünő, sőt nevedő rebogése, jajveszékése minden tett nélkül.

Erdély! a te nagy erélyű férfaid, kik az absolutismus ellen olly jól tudának dörgeni, nevetéses asszonyokká törpülének le. Hét hónap alatt nem tudtak annyira menni, hogy Pap Sándort, ki állítólag a császártól kapott keresztel mellén, nyilvánosan bujtogat, feltudják akasztani.

Ma, hét hónap mulva, a fehérvári erősség, — az egyetlen királyhágón túl, a legvastagabb schwarzgelb kézben, az egész katonai hatalom Puchnernél, (ki olly szerencsés volt, hogy Latour legutolsó levelét hozzá intézte) — Mikás fogságából szabadon bocsátva, azon hivatalosan hirdetett clausulával, hogy a kormány szék (quel monstre est ça? parancsára minden bujtogatók illő kezzesség mellett szabadon bocsátatnak. Sajnáljuk szegényeket.

Csuda-e, ha elvesz Erdély gyáva aristocriája?

De van a dolognak egy más oldala is, mit, ha jól emlékszünk, még senki meg nem pendített.

Erdély népe a bujtogatók által, nem csak hogy monarchiás, de sőt absolutisticus érzelmekkel van saturálva. Ők a szabadság e korában, nem-hogy elemetek volna, de ez ocsmány bujtogatók által, még hátra vezettettek; mert most, midőn egész Európában minden royalistának megnyitnak fátyolozott szemei, s Páristól Pestig egy hang van: átok a népeket setétben és lánczban tartó királyságra, most ne-

kik istenök a császár. Mellyik császár? A magyarnak soha se volt császára, s ha Isten s camarilla tovább is akarja, egy pár hét alatt királya sem lesz. És itt figyelmet kérek: midőn Magyarország nem sokára kifogja mondani végszavát e z ü g y b e n, akkor Erdély elcsábított, megcsalt, lelkileg megmérgezett népe, bujtogatói által vezetve, úgy fog elé állani, mint a sötét absolutismus sötét arriére-gardeja. Igen uraim! Kipusztult innen Jellachich, kipusztult Latour hatalma, de vigyázatok, Erdélyben még van egy szerencsétlen csorda, mellyel szomorú, de szükséges csatát kell küzdenünk.

Fogja-e elbirni a felelet terhét azoknak lelke, kik ott ügyeinket onnyire hagyták menni? Erdély a leggyönyörűbb országok egyike, a szem nem hiszi el, hogy itt sötét harcok vérmezejévé válhatik a bájos természet. Pedig, higyjétek meg, úgy lesz, ha r ö g t ö n, újra mondom r ö g t ö n nincs segítve.

Száraz tényeket mondék el eddig, de csak század részét se annak, mit mondhattam volna. Most szintolly szárazon mondjam meg az egyetlen lehető gyógyszert.

Előbb jegyezzük meg, hogy vannak esetek, midőn a terrorismus a legtisztább humanitássá válik.

E szomorú esetekben Beccaria se volna olly bolond, oratiókat tartani a halálbüntetés, a törvényes vérontás ellen.

Erdély illy kétségbe esett helyzetben van.

Nem csak az ottani Magyarorságnak, de mult érintém s z e n t ü g y ü n k n e k érdekében mulhatlan szükség a cudar bujtogatókon minden kegyetlenség nélkül, de annál szigorubban terrorismust gyakorolni.

Kivétel nélkül, oláhok vagy szászok, urak, nem urak, mindegy, kézre kell őket kerítettetni, és haladéktalanul felakasztani, a népet nem bántva.

Ha lehet, ha még nem késő.

Nem vagyunk ott, s azért nem tudjuk e perczen nem késelt-e el már a gyógyszer, azaz nem ment-e a reactio hatalma annyira, hogy körmei közül a bünösöket kivenni már lehetlen.

Ekkor még szomorúbb az orvosság.

Kénytelenek vagyunk a reactio egész taborát, mellynek nagy része ártatlan elcsábítottak, — össze lövetni, vagy legalább lövetni addig, mig lefegyverezve nincs.

Capacitatióra többé egyetlen perczet se lehet vesztegetni. Világért sem.

Ha legnagyobb erőfeszítésbe kerül is, ha Erdélyben az egész székelység, az egész magyarság egy szálíg mind felkel is, meg kell lenni: meg kell rendíteni a reactio, az absolutismus taborát.

Gondoljátok meg, hogy szabadságunk szent ügye forog szóban.

Azonban Erdélyben egyetlen egy ember sincs, ki illy értelemben élére tudná magát tenni az ügynek, ki egészen fel tudna emelkedni az események, és nézetek ssin vonalára. Százat teszünk egyre, hogy oda a respublica mulhatlan szükségének, (ha ugyan becsülettel akarunk élni) még csak szele seérkezett meg, midőn itt már olly hatalmasan fú és fútyörész, hogy ze-

néjétől tánczra perdül Latour lába, ereje pedig kisépri Bécsből a vezetőknél nélküli embereket s megrendíti a trónt.

Ha Romában Caesar korában csak egy ember volt, Erdélyben ugyan egy sincs.

Innen egyet oda!

A historia pedig jegyezze fel az ottani magasabb és alsóbb aristocratiának példátlan gyávaságát.

U. I. Utólagosan írjuk, hogy Vaitól tagnapeste sürgöny jött, új veszélyekről, megtámasztásról tudósító. Ne sürgönyözzék az ur, sürgjön és sürgesse az ottaniakat.

Pest, oct. 20. 1848.

A „fővárosi csapat“ megérkezett.

Különbféle hírek terjengnek felőle Budapesten.

Minden félreértés és balmagyarázat kikerülése végett szabadon röviden ide íglatnom e csapat eddigi történetét.

E hó elején Budapesten népfelkelés hirdettek Jellachich ellen. Mindenféle fegyverek osztattak a nép között. — Én Madarász László képviselő felszólítására magamra vállalám e felkelés egy részét organisálni.

Négy századra osztám fel a válalkozó ifjúságot, s a nyert fegyvereket rendszeres truppoknak osztám ki. —

Azonban levél érkezett Csányi biztostól a velenzei tábor színhelyéről, melyben a honvédelmi bizottmányt felszólítja, miszerint „ha 100 fegyveres embernél több nincs is készen: de azt küldjék gyorsan a táborba, mert csekély számú lelkes seregünket, az ellenség tömege bezárhatja, ha oldalvást felkelő néptől nem fedeztetik táborunk.“ —

E felszólításra az ifjúságból alakított fővárosi csapat ajánkozott a táborba menni. Mártonvásár felé. Mindenki bizonyosnak tartá, miszerint Jellachich seregével egy két nap alatt végeznünk kell. — A fővárosi csapat tehát a budai hegyek közül tovább ment a nagy tábor felé, mely már ekkor Bicskére húzódt.

Ekkor csapatunk napi díjat nyert, mint a mobilizált nemzetőrökkel s ideiglenes önkénytesekkel történni szokott.

Emberek nagy részint két—három napra készültek, mivel mindenki azt vélte, miszerint ezalatt Jellasicscsalí ügyünknek vége szakad. — Mindenki előtt tudva van, miszerint Jellasics a 3 napi fegyvernyug ideje alatt hitszegően megszökött, s Győrnek vette útját. Utána húzódtak seregeink sebes léptekkel. Mi a nagy sereg után siettünk legyen — völgyön keresztül, hogy az ellenséget utólérjük.

Némelyek e fáradalmas uttól vonakodtak: de a nagy többség lelkesen sietett előre. Ezeknek mindenfáradtságát megtalalmazá ama remény, miszerint: „az ellenséget utólérendik.“ — Azonban Győrbe érkezünk már Jellasics onnan is tovább utott.

Első századunk jelen volt a Mosonyi megro-

hanásnál, hol egész csoport horvátot fogtak el vitéz huszáraink.

Dupla, tripla — marschokban siettünk Miklós-falvára, onnan Parendorfra a haza szélére; de Jellasics már ekkor Brucknál kiszökött az országból. Sajátságos malheur, vagy minek nevezzem, hogy Jellasics gyakran csak egy állomásnyi távolságra volt tőlünk, táborunk őt folyvást nyomban üldözé és mégis soha el nem érhetők. Azt mondhatni, miszerint mi az ő utócsapatát képeztük.

A parendorfi mezőkön táborot ütöttek seregeink, s a tábori élet elveit és nyomorait a fővárosi csapat is érezé. — Hogy valaki erős kalona lehessen, a fegyverforgáson kívül szükséges hozzá törödni a tábori élet kényelmetlenségeihez is.

Itt kezdődtek a cabineti határozatok és ellenhatározatok-e vagy thema fölött: „átlépjenek-e seregeink Ausztria hatáira.“ — A hosszas tanácskozások szobájában történtek: a seregek pedig a pusztá mezőn sáttortalan dombokon kénytelenültek vesztegelni. — E halogató rendszer sok lelkesnek kedvét elveszi. Egyszer már el volt határozva az Ausztriába menetel. Én lelkesítém csapatunkat, hogy ha szükség, készek legyünk Ausztriában is eldönteni hazánk sorsát, ők ezt felfogadák Száz nevű őrnagyunk jelenlétében. —

De a dolog megváltozott. Épen ellenkező határozat hallatszott, s már a táborban terjengett a hír, hová fogják a katonaságot téli szállásokra vinni. —

A fővárosi csapat csak néhány napra kötelezte le magát. S e néhány napot nem eredménytelen tábori veszteglésben, hanem csatában, Jellasics előtt akarta tölteni. Így jöttek fel a zalai felkelők is, s rendszer napi díjakkal láttattak el, de a veszteglést elúnva, haza távoztak. Számosan jelentkeztek csapatunkból is, nyilváníták, miszerint haza akarnak térni, miután csatára nincs kilátás s ők ruhaneműekkel csak egy pár napra látták el magukat. Csapatunk egy része családi körrel bíró egyénekből állt, másik része polgári foglalkozáshoz kötött ifjakból, kik iparműhelyeket hozzászias időre el nem hagyhaták. Mig remény volt a közeli csatára, folyvást tartóztatám őket.

Elmondám Csányi kir. biztos honpolgárnak, miszerint: ezen csapat a tábori veszteglést unta meg, mert erre nincs elkészülve. Egyhangulag elfogadták egyébiránt mind, miszerint ismét készek lesznek fegyvert ragadni, mihelyt a haza; ügye kívánja s komoly csatákra lesz kilátás. — Csányi biztos ur levélben is felszólítá csapatunkat, miszerint tartsuk meg, a mennyire lehet, organisált szerkezetünket, s új népfelkelés alkalmával mint egybeforrott egész lépünk fel. — Így távoztunk mi el a táborból, mintegy téli szállásra tüzhelyeinkhez tévendők. Pozsonba érkeztünk a táborból azon hír jött utánunk (oct. 15) miszerint a sereg egy új határozat következtében hirtelen indul át a határokon. S csapatunk nagy részekész volt e hírre ismét a táborba visszatérni, vagy egyenesen Bécsbe menni fel, Azonban az előbbi hírről rögtön jön a másik, (oct. 16.) miszerint seregeink már ismét visszahúzódtak. — Ekkor Pestre indulánk, s ide érkezünk látuk Kosuthot a táborba fülhajózni. Kár, hogy e nagy honfi előbb nem jött fel a táborba, mert egyedül az ő egyénisége az, mi az ottani

határozatlanságot megszüntethetendé. Annyi bizonyos, hogy seregeinket nem az ellenség gyengítő meg, hanem azonunalom, és czéltalan időzés, melyre illy kellemetlen időszakban kárhoztatvák.

Vasvári Pál.

Kolosvár october 12.

Szerkeztő!

Kolosvárról valami viseltes schwarzgelb kapitányt ment Pestre. Ha már oda érkezett, kérem figyelmeztesse rája az illetőket!

Annak az urnak magyar neve van. Szöllösi Jánosnak hívják. gyermek éveit Prágában élte és később magyar ezrednél szolgálván, magyarul is beszél.

Mióta nyugalmaztatott, hetethét országai éltében, a slávnnyelveket betanulta és most a Latourialisintézmények korában, azon slávnnyelvek egységén és rokonságán dolgozott, melyeknek zürzavaros tüze, az ismeretes 1-ső Ferdinand nevű kanóc által honunkat is lángba borítá.

Ezen nyelvtan-compagniát (mivel a muszka is benne van) Miklósczár aranyos kezekkel simogatja.

Egyébiránt, hasonló reményben (az oláhnyelv miatt) Bibi eskonak dedicaltatott a Saguna eljárásából.

A munka slávrésze most épen sajtó alatt van N. Szebenben.

Azon nyelvtanról csak úgy kell gondolkozni, hogy az a schwarzgelb katonaság és néhány osztrák és muszka herczeg pártolósára, szerző állítása szerint, 3000 előfizetőt számít.

Illyesmit magyar könyv még nem látott. Szöllösi ur az osztrák birodalom slávszótárán is dolgozik. —

Sőt csupán Latour szellemü katonai hírlapra is szabadalmat nyert volt.

Ime hány és minő módokon is akartak ők a birodalom egységeért hatni.

Szöllösi urnak, bizonyos schwarzgelbkekeli levelezése, hihetőleg, csupán az együttelei napok szellemében viszhangzó időzés.

De.

Ha ezen slávpolgilot ur valamelyik magyar várban kormányzó vagy épen consulunk akarna lenni, valahol a Duna partján, azon esetre előre felkiáltom „vigillate“!!

Egy magyarszász.

Világbéke!

Brüsszelben „világbéke-egylet“ alakult, mely azt kérdi: hogyan lehetne meg a világ háboru nélkül?

Ha volt egylet a világon, melynek pártolói voltak; ez lesz bizonyára, melyet minden miveltebb, emberi érzéssel dicsekedhető világ polgár pártfogolni fog.

Hajh! de az eszközök, mik erre vezetnek, már magok fognak véres harcot előidézni. De

ne borzadjatok ti világbéke barátai! e véres harezsal biztosítatik a világbéke!

Fujsuk el a reactio tagjait! és a világbéke biztosítva van!

I. Szünjenek meg a monarchák!

Ha volt véres harc valaha, bizonyára ezek miatt volt. Ezek azok, kik a népek szavát soha el nem értik; dacoltak az örök igazsággal.

Ha a népek szabadságért esdenek: ezek világozó fegyverrel, börtönnel, bitóval felelnek.

Sértett érdeküket a népek földült boldogságának romjain boszulják meg.

Plátó a pogány bölcs azt mondá: hogy az ön alkotta köztársaság létrejön, a philosophiának kell virágoznia; vagy legalább kormány székeken üljön a mély bölcsesség, az igaz philosophia.

Kérdem: e rendíthetetlen igazságra volt-e ügyelet? Soha! Nézzük a legnagyobb fejedelmeket. Mi tette ezeket nagygyá? talán zsoldosaiknak fegyverei? korán sem! ezek csak eszközök voltak magasabb céljaik kivételére, melyeknek alapja bizonyára egyéni bölcsességük, és erényességük volt.

Vagy miért lettek e nagyok hódítókká? talán hogy minél több népek nyögjenek zsarnoki vas-pálcájok alatt? nem! a zsarnokot az Isten sem segíti; hanem hogy minél több népeket boldogítsanak.

És mi ült többnyire a királyi trónokban? A bölcsesség helyett, a véletlen természetnek édes, vagy keserű gyümölcse, melly megédesíté, vagy elkésé a népek életét.

Elzárták e gyümölcset a néptől, és a népet ettől; nem ismerheték meg egymást.

Az üveg alatt nevelt monarcha nem ismert mást mint kényelmet; nem ismert népet, népet, mellynek ő atyja, hanem csak szolgát, mellynek ő kényurasága; nem ismert kegyeletet, csak auctoritást, tekintélyt, mellyel hű népeit egy időre lecsendesíthet, de el nem némíthatá.

A monarcha népét és honát botorul úgy tartá, mint szekerét, és igaz marháját, mellyre kénye kedve kint alkudozhatik.

Ha a népek jogaik megadására kérik, egy átkozott vétóval tépi le a jogosság szentelt zászlóit. Ha követelnek, a polgári erényekből ördögi messerséggel kivetkeztetett zsoldosokkal vereti szét a hű népet. Ha nagyobb az ellenerő, megad mindent, hogy szabadulhasson a hű néptől. A nép távozik, megnyugszik, s ünnepet ül.

A gonoszul nevelt gonosz monarcha begyűjti

tanácsosít; a visszahatás arany keresztes, csillagos vitézeit az ármány műhelyébe (camarilla) és megkésztik a népek boldogságának sirbaeresztő kötelét.

Hiába okokat fölhordani a monarchák mellett; hiába meg az alkotmányos monarchia mellett is, mert ez csak addig áll süzen míg egy némelly fejedelem erőt érez a teljes hatalmat magához nem ragadni.

A mondott béke-egylet hihető igen sok pártolóra fog találni; s olly terjedelmes egyletnek, minőnek én remélem leendeni, nincs e pontra nézve más teendője, mint fölhasználni a sajtó teljes hatályát; mellőzve a monarchák tekintélyét, a democratia terére lépni; ennek igéit predikálni uton utfélen minden nemzeteknek, hogy elkészülve azon nagyszerű pontra, mellyre a monarchák soha el nem készítették volna népeiket: idővel a világszabadsággal együtt ünnepelhessük meg a világbékét.

T...F...

Tudtára adatik mindenkinek, kit illet: hogy van Budán a vízvárosban egy plébános, ki még a mostani marczius utáni korban is holmi antidi-luvianus csecsebecsek és pusztá titulusok után szentelen módon kapaszkodik. Ő kegyelme már valami hat hét óta egy bérelt ficzkót járat házról házra óriási ivvel, mellyen írva van: hogy az alulírt jámbor hívek, egyáltalán könnyebben vélik elnyerhetni mennyei boldogságukat — hogy ha a megfutamadott felséges ur, plébánosok filkó fejére infulat nyomna. Mi az ilyen czifra titulusos papi comediakon már azon időben, midőn imosant has volt, még jobbára rá a legnagyobb érdem, igen sokat nevetünk — azért nem is hittük volna, hogy a mostani korban találkozzék érett eszű pap, ki még aláírási ivekkel hajhássza az apát, vagy prepost titulust sine vitulo. Nem vártuk volna, különösen az említett fiatal plébánostól, kinek semmi, de semmi érdeme sincs — ki soha sem viszi be finnyás orrát a korházba a betegek közé. — Ki annyira rest, hogy még azon nevezetes papi-gyűlésekbe, mellyekben a lelkes Budapesti papság korszerű reformpontjait tárgyalta, egyszer de egyszer sem jelent meg. Ki minden dolgot magától eltol szegény káplányaira — kikkel ő tisztelendősége még ráadásul Marczius derekáiig igen aristocratico-despotice szeretett banni. Vagy talán hiszi, hogy elég érdem, ha pará-

dék alkalmával — ad captandam benevolentiam három négy cocárdával a la baráda billegtető stolziroz fels alá az utczákon? Magyar sziv domine paroché, és akkor jobban fogják szeretni és tisztelni, ha csak egy cocárdája lesz is — őrt kell állani, mint azt a mostani időkben — hol a rendes nemzetország a sok szolgálattal annyira igénybe vétetik — több önnél sokkal különb és korosabb papok már tették is — vagy talán nem bírák el önnök uri vállalai a fegyvert — aut fors derogaret? — Oportet ergo renovari spiritu, azaz magyar szellemet kell felvennie — magyarul tanulnia — mit már rég tehetett volna — és le kell tennie anti-Kossuthianus elveit — ha mindezt nem teszi, akkor a sárga láncz és sárga kereszt a fekete taláron, önt igen jól fogja jellemezni. — Végre szerkesztő ur, megvalljuk, bár rülésg vagyunk szerelmesek capitalis lapjába, annyira, hogy el sem tudunk alunni, ha csak estenként frissibe végig nem olvassuk — még is szerettük volna e cikkekét az „Opposition“ czimű német lap számára beküldeni — hogy az illető atyus originalba olvashatta volna leczkéjét — de miután mi a német nyelvben csak dillettansok vagyunk, ezt nem tehattük — remélvén azonban hogy lesz valaki, ki a plébános uramnak megex-plicálja. Budapest oct. 16-kán 1848.

Leo rugiens. —

H I R D E T É S E K.

Magyar központi vasut.

Naponkinti indulások 1848-dik october 1-sőjétől fogva további rendelkezésig.

A t. cz. utazók kéretnek, sziveskedjenek legalább egy negyed órával az elindulás előtt a pályaudvarában megjelenni.

Pestről Szolnok felé személyvonat	reggel 7 óra
” ” ”	személyvonat délut. 1 óra.
Szolnokból Pestre.	
” ” ”	Személyvonat reggel 7 óra
” ” ”	15 perczkor.
” ” ”	Személyvonat délután 1 óra
” ” ”	15 perczkor.
Pestről Vác felé reggel	7 óra 30 percz.
” ” ”	délután 3 óra
Váczról Pest felé reggel	9 óra
” ” ”	délután 5 ”

A magyar központi vasut igazgatósága által.

Megjelenik e lap MINDEN ESTE. Előfizethetni e lapra Pesten a Lukács László nyomdájában (Országuton Kunewalder-házban). — A vidéken a postahivataloknál. EGYES SZÁM ára 3 kr. pp.

Felelős szerkesztő Pálfi Albert. — Nyomatja és kiadja Lukács László. Országut, Kunewalder-ház.